

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

14 martie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nadejda Toma,
Judecători Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,
Victor Boico,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare, împotriva sentinței Judecătoriei Anenii Noi din 30 iulie 2020 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2021, declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana, de avocata Bîrcă Ludmila în numele succesoriului părții vătămate Cociuc Efim, în cauza penală în privința inculpatului

Catan Petru xxxx.

<i>instanța de fond:</i>	<i>Termenul de examinare,</i> <i>20.02.2020 - 30.07.2020,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>19.09.2020 - 22.09.2021,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>14.02.2022 - 14.03.2022.</i>

Asupra recursurilor menționate, Colegiul Penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi din 30 iulie 2020, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Catan Petru a fost condamnat în baza art. 152 alin. (1) Cod penal la 140 ore de muncă neremunerată în folosul comunității, și în baza art. 287 alin. (1) Cod penal la 130 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

Potrivit art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 240 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul lui Cociuc Efim prejudiciul material în cuantum de 29.207,40 lei, cheltuielile pentru asistență juridică în sumă de 12.000 lei și prejudiciul moral în mărime de 40.000 lei, iar în total 81.207,40 lei.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul statului cheltuielile de judecată pentru efectuarea expertizei judiciare în sumă de 320 lei.

2. Instanța de fond **a constatat** că inculpatul Catan Petru, la 20.10.2019, orele 22:00, aflându-se în centrul s. Xxxx, r-nul xxxx, fiind un loc public, din intenții huliganice, demonstrând lipsă totală de respect față de societate, cu o obrăznicie deosebită, încălcând grosolan ordinea publică, i-a aplicat lui Cociuc Efim mai multe lovituri peste diferite părți ale corpului, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr. xxxx din 03.02.2020, trauma cutiei toracice; fractura coastelor 4,5,6,7,8 (bifocală), 9,10 (bifocală) linia claviculară medie, axilara anterioară, medie pe dreapta, cu deplasarea la nivelul coastei 8,9,10 și coastei 9,11 pe stânga fără deplasare, contuzie pulmonară bazal bilateral, ce au fost produse prin acțiunea traumatică, a unui obiect contondent dur, condiționează o dereglare a sănătății de lungă durată, ce se califică ca vătămare medie.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut în totalitate faptele incriminate și a solicitat examinarea cauzei în procedura simplificată, prevăzută la art. 364¹ Cod de procedură penală.

Astfel, instanța a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, ca vătămarea intenționată medie a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art. 151, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății și în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, ca huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, acțiuni care prin conținutul lor, se exprimă printr-o obrăznicie deosebită.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, că inculpatul a comis două infracțiuni mai puțin grave, că potrivit art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu muncă neremunerată în folosul comunității, că a atins vârsta de 18 ani, dar nu a atins vârsta de 21 de ani și conform art. 70 alin. (3/1) Cod penal, maximul pedepsei se reduce cu o treime, concluzionând că corectarea și reeducarea lui este posibilă prin aplicarea pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității.

Acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului moral urmează a fi admisă parțial, deoarece cuantumul prejudiciului moral solicitat - 100.000 lei este unul exagerat, ținând cont de faptul că inculpatul a comis infracțiunile la o vârstă tânără, având 18 ani, se căiește de cele comise, este de acord să recupereze prejudiciul material, nu este angajat în câmpul muncii, suma de 40.000 lei constituind un cuantum echitabil pentru recuperarea prejudiciului moral.

3. Avocații Andrei Ursache și Alexandru Carapunarli au declarat apel în numele părții vătămate Cociuc Efim, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare.

Apelanții au invocat că inculpatul, se caracterizează negativ la locul de trai, niciodată nu a cerut iertare părții vătămate și nu l-a despăgubit financiar, ultimul devenind invalid de gradul I pe viață, ca rezultat al acțiunilor inculpatului.

Mai mult, de către inculpat nu a fost restituită paguba cauzată prin acțiunile sale criminale, acesta nici măcar nu a manifestat interes cu privire la starea de sănătate a părții vătămate, astfel dând dovadă de un comportament de rea-credință, instanța, urmând să constate aceste circumstanțe ca fiind agravante, ceea ce ar duce

în mod evident la stabilirea unei pedepse mai aspre față de cea care este expusă în sentință.

Totodată, părții vătămate i-au fost provocate urmări grave sănătății - invaliditatea victimei, infracțiunea fiind comisă în stare de ebrietate.

Aceste momente au denotat că judecătorul, prin prisma prevederilor art. 70 alin. (3¹) Cod penal, putea și trebuia să motiveze aplicarea pedepsei după criterii generale și nu deducerea a 1/3 din pedeapsa penală maximă.

3.1. Avocata Ludmila Bîrcă a declarat apel suplimentar în numele succesorului părții vătămate, Cociuc Vitalie, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă cu închisoarea, cu executare în penitenciar, și să fie încasat de la inculpat în beneficiul succesorului părții vătămate prejudiciul moral în mărime de 100.000 lei.

Apelanții au invocat că urmare a loviturilor aplicate de inculpat la data de 21.10.2019, partea vătămată Cociuc Efim, de nenumărate ori era internat și tratat în Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul de Neurologie și Neurochirurgie „Diomid Gherman”, iar pe 20.11.2020, fiind internat în spital, a decedat.

Cociuc Vitali, fiul defunctului Cociuc Efim, a primit de la medicul morofpatolog actul de deces nr. xx din 25.11.2020, în care era menționată cauza decesului în baza expertizei morofpatologice - traumă cranio-cerebrală.

Astfel, pedeapsa stabilită inculpatului este prea blândă în raport cu gravitatea faptei comise, iar instanța nu a ținut cont de toate circumstanțele în care s-a produs infracțiunea.

Inculpatul nu a întreprins careva acțiuni în vederea restituirii prejudiciului cauzat prin infracțiune părții vătămate, or, potrivit materialelor cauzei, ultimul nu a restituit prejudiciul cauzat prin infracțiune, nici după pronunțarea sentinței.

Mai mult, inculpatul nici nu și-a cerut iertare de la victimă, nu i-a propus ajutor financiar pentru acoperirea cheltuielilor suportate pentru tratament, sau după decesul părții vătămate.

De asemenea, prima instanță nu a luat în considerație faptul că inculpatul, la locul de trai se caracterizează negativ, nefiind la prima abatere.

Drept consecință, partea vătămată a fost încadrat în grad de invaliditate, iar în urma traumelor primite nu mai era apt de muncă.

Sub aspectul suferințelor psihice, vătămarea integrității corporale, în cazul lui Cociuc E. s-a manifestat în sentimentul de rușine, neajutorare, complexul de inferioritate, insatisfacție de lipsirea de libertatea de a se deplasa unde dorea fără vreun fel de temere că cineva în orice moment îl poate ataca și batjocori în felul în care a făcut-o deja inculpatul, dar și în general, prezența sentimentului de neîncredere în ziua de mâine.

Starea sănătății lui Cociuc E., i-a afectat grav comportamentul, acesta devenind mai apatic, introvert, neîncrezător într-un viitor mai bun.

Totodată, soluția primei instanțe privind evaluarea daunelor morale cauzate părții vătămate în sumă de 40.000 lei este inechitabil evaluate în raport cu consecințele care au survenit în urma săvârșirii infracțiunii, gravitatea acestora și impactul produs asupra succesorilor părții vătămate.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2021, apelurile au fost admise, casată sentința în latura penală și pronunțată o nouă hotărâre.

Catan Petru a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de 140 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

Catan Petru a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute la art. 354 Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a statuat că instanța de fond nu a dat o apreciere cuvenită prevederilor legale ce guvernează speța dedusă judecării.

Astfel, instanța de apel **a constatat** următoarea stare de fapt: Catan Petru, la 20.10.2019, orele 22:00, aflându-se în centrul s. Xxxx, r-nul xxxx, fiind un loc public, din intenții huliganice, demonstrând lipsă totală de respect față de societate, cu o obrăznicie deosebită, încălcând ordinea publică, i-a aplicat lui Cociuc Efim mai multe lovituri peste diferite părți ale corpului, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr. xxxx din 03.02.2020, trauma cutiei toracice; fractura coastelor 4,5,6,7,8 (bifocală), 9,10 (bifocală) linia claviculară medie, axilara anterioară, medie pe dreapta, cu deplasarea la nivelul coastei 8,9,10 și coastei 9,11 pe stânga fără deplasare, contuzie pulmonară bazal bilateral, ce au fost produse prin acțiunea traumatică, a unui obiect contondent dur, condiționează o dereglare a sănătății de lungă durată, ce se califică ca vătămare medie.

Instanța de apel a statuat că, fapta reținută în sarcina inculpatului se încadrează în baza de art. 354 Cod contravențional, ca huliganismul nu prea grav, adică acostarea jignitoare în locuri publice a persoanei fizice, **alte acțiuni similare ce tulbură ordinea publică și liniștea persoanei fizice**, precum și în baza art. 152 alin. (1) Cod penal, ca vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art. 151, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății.

Ori, având în vedere condițiile faptei examinate, este inadmisibil prin aplicarea loviturilor (aceleași lovituri comise de către inculpat asupra părții vătămate) comiterea simultană a infracțiunilor prevăzute de art. 152 Cod penal și art. 287 Cod penal, întrucât ambele infracțiuni presupun violență.

Concluzia care se impune rezidă în faptul că, în cazul în care violența aplicată de către făptuitor în legătură cu încălcarea grosolană a ordinii publice se exprimă sub forma vătămării medii, calificarea se va face potrivit art. 152 Cod penal și art. 354 Cod contravențional. Infracțiunea de huliganism nu poate absorbi infracțiunea prevăzută de art. 152 Cod penal, deoarece infracțiunea absorbantă trebuie să prevadă o pedeapsă mai aspră decât infracțiunea absorbită.

Acceptarea unei asemenea variante de calificare prin concurs ideal în baza art. 287 alin. (1) Cod penal și art. 152 alin. (1) Cod penal, ar însemna ignorarea principiului neadmiterii tragerii la răspundere penală de două ori pentru aceeași faptă, prevăzut la art. 7 alin. (2) Cod penal și art. 22 alin. (1) Cod de procedură penală. Fiind aplicată o singură dată, violența nu poate fi reținută de două ori la calificare: prima dată în contextul infracțiunii prevăzute de art. 152 Cod penal și a doua oară ca expresie a infracțiunii de huliganism.

La caz, dacă se aplică regula „elemente esențiale”, care rezultă din jurisprudența Curții, atunci se concluzionează că elementul esențial – aplicarea violenței, este atribuit atât în cazul art. 152 alin. (1) Cod penal, cât și în cazul art.

287 alin. (1) Cod penal. Dacă aceleași element esențial este prezent în ambele infracțiuni incriminate, atunci este posibilă o încălcare a articolului 4 al Protocolului nr. 7.

Totodată, la 17.12.2020, Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție, examinând recursul în interesul legii, despre unificarea practicii judiciare, privind calificarea acțiunilor de încălcare grosolană a ordinii publice (art. 287 Cod penal), însoțite de violență soldată cu vătămarea medie (art. 152 Cod penal), gravă a integrității corporale sau a sănătății (art. 151 Cod penal) ori cu omorul intenționat al persoanei (art. 145 Cod penal), declarat de Procurorul General Alexandru Stoianoglo a Decis că ” 1. Se admite recursul în interesul legii, declarat de Procurorul General al Republicii Moldova, Alexandr Stoianoglo, în vederea asigurării interpretării și aplicării unitare a legii penale și de procedură penală. 2. În cazul în care, în cadrul infracțiunii de huliganism, prevăzute la art. 287 Cod penal, este aplicată violența soldată cu omorul intenționat, vătămarea intenționată gravă ori medie a integrității corporale sau a sănătății, acțiunile făptuitorului vor fi calificate, în temeiul art. 145, 151 sau 152 Cod penal și art. 354 Cod contravențional (Huliganismul nu prea grav). Atunci când infracțiunea de huliganism este urmată de cea de omor intenționat, de vătămarea intenționată gravă sau medie a integrității corporale ori a sănătății, faptele vor fi calificate, potrivit concursului de infracțiuni, în baza art. 287 și art. 145, 151 sau 152 Cod penal. 3. Decizia este obligatorie din ziua pronunțării și nu are efect asupra cauzelor deja soluționate printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, fiind pronunțată integral la 14 ianuarie 2021”.

La caz, *inculpatul a aplicat violența* față de partea vătămată Cociuc Efim, soldată cu vătămarea medie, *anume în cadrul infracțiunii de huliganism, motiv care impune soluția de calificarea a acțiunilor inculpatului în temeiul art. 152 alin. (1) Cod penal și art. 354 Cod Contravențional.*

Procesul în baza art. 354 Cod contravențional urmează a fi încetat, în conformitate cu art. 441 alin. (1) lit. b) Cod contravențional, din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspunderea contravențională, care este de un an.

De asemenea, este irațională executarea unei pedepse mai aspre, precum cea sub formă de închisoare de către Catan P., or, acesta a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal și a fost de acord să execute pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității.

Totodată, criteriul general evocat în jurisprudența CtEDO constă în aceea că, despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă reputației, având în vedere totodată gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii adusă acestora. În situația daunelor morale, datorită naturii lor nepatrimoniale, o evaluare exactă a acestora în bani nu este posibilă, întinderea despăgubirilor realizându-se prin apreciere raportată la elementele de fapt.

Respectiv, suma de 40.000 lei, acordată de instanța de fond părții vătămate ca despăgubire pentru prejudiciul moral cauzat prin infracțiune este una reală și proporțională cu suferințele cauzate.

5. Procurorul în procuratura de Circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana declară recurs ordinar, solicitând casarea deciziei menționate și dispusă rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurenta indică că conform materialelor cauzei penale, infracțiunea de huliganism a fost urmată de infracțiunea de vătămarea intenționată medie a integrității corporale ori a sănătății și de aceea calificarea acțiunilor urmează a fi încadrate în baza concursului real de infracțiune, iar calificarea urmează a fi efectuată conform art. 287 și art. 151 Cod penal, fapt ce a avut loc conform rechizitoriului și sentinței.

Instanța de apel, recalificând acțiunile inculpatului de la art. 287 alin. (1) la art. 354 Cod contravențional nu a dat apreciere faptului că de către inculpat a fost aplicată violența fizică în privința lui Cociuc E., fiind lovit cu pumnii și picioarele în regiunea feței și corpului, în rezultatul căruia i-a cauzat lui Cociuc E., conform raportului de expertiză judiciară nr. xxxx din 03 februarie 2020, vătămări corporale medii, din ce rezultă că violența fizică aplicată în privința lui Cociuc E. nu sunt absorbite de art. 354 Cod Contravențional.

Mai mult, instanța de apel nu a motivat decizia în partea ce ține de respingerea apelului părții vătămate în partea individualizării pedepsei.

Astfel, la aplicarea pedepsei inculpatului pentru infracțiunea comisă, ambele instanțe nu au acordat deplină eficiență prevederilor art. 61, 75, în speță incorect au ajuns la concluzia stabilirii unei pedepse nonprivative de libertate.

Raportând la aspectele de individualizare a pedepsei, reieșind din cerințele legislației penale, apreciind circumstanțele cauzei penale și a faptelor imputate inculpatului, iar instanța de apel a omis faptul că infracțiunile comise de către inculpat, respectiv, un concurs de infracțiuni și se califică ca fiind mai puțin grave, iar caracterul și circumstanțele faptei, denotă că în privința făptașului, nu pot fi folosite alte măsuri de constrângere mai blânde, ca închisoarea.

Potrivit caracteristicii eliberate de administrația publică locală s. Geamăna, Catan P. se atestă că acesta are un comportament negativ în societate, este implicat în diferite situații de conflict, consumă abuziv băuturi alcoolice și are un comportament agresiv.

În situația aplicării de către prima instanță a dispozițiilor art. 364¹ Cod de procedură penală, instanța de apel este obligată să verifice în principiu îndeplinirea cerințelor dispozițiilor art. 364¹ alin. (1) și (4) Cod de procedură penală și nu poate reține o altă situație de fapt și o altă încadrare juridică decât cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță.

În drept, recursul este bazat pe art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

5.1. Declară recurs ordinar și avocata Bîrcă Ludmila, în numele succesoriului părții vătămate, Cociuc Efim, solicitând casarea deciziei menționate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie aplicată o pedeapsă cu închisoare în limita maximă a sancțiunii, cu admiterea integrală a acțiunii civile și încasarea în beneficiul succesoriului părții vătămate a prejudiciului moral în mărime de 100.000 lei, cât și suma de 7000 lei pentru asistența juridică acordată.

Recurenta indică că prima instanță, la individualizarea și stabilirea pedepsei inculpatului, a pronunțat o sentință nemotivată, deoarece circumstanțele reale și personale ale ultimului nu au fost analizate conform normelor penale relevante și ca finalitate i s-a aplicat o pedeapsă prea blândă, în raport cu faptele comise.

Mai mult, Catan P., la domiciliul său, se caracterizează negativ, fapt confirmat prin actele corespunzătoare, niciodată, după comiterea infracțiunilor imputate, nu a cerut iertare părții vătămate și nu l-a despăgubit financiar.

Instanța nu a luat în considerație că partea vătămată a fost bătută, fiind invocat un motiv formal pentru justificarea agresiunii fizice, însuși inculpatul, fiind audiat în primă instanță, a confirmat că după ce a bătut victima, nu i-a acordat ajutor, nici nu a chemat ambulanța, ci împreună cu Mutu Mihail, au luat-o și au aruncat-o la marginea drumului, pentru a nu fi depistată, astfel, partea vătămată a devenit invalid de gradul I pe viață. Comiterea faptelor prejudiciabile s-au produs în stare de ebrietate.

Judecătorul, prin prisma prevederilor art. 70 alin. (3¹) Cod penal, putea și trebuia să motiveze aplicarea pedepsei după criteriile generale și nu deducerea a 1/3 din pedeapsa penală maximă. Deci, sentința este afectată de insuficiență și contradicții, în partea motivării aplicării pedepsei penale inculpatului.

Cociuc Efim a trecut prin grave suferințe, atât de ordin fizic, cât și psihice. Până la incidentul din seara de 20.10.2019, reclamantul era o persoană sănătoasă, grație cărui fapt a putut să se bucure de viața pe care o avea. Evident că acestuia, mai întâi de toate, i s-au cauzat daune fizice, ceea ce presupune orice schimbare negativă în organismul uman, ce împiedică funcționarea biologică normală, adică decurgerea normală din punct de vedere medical a tuturor proceselor psihofiziologice. Urmarea tratamentului cu numeroase intervenții, prin sine a presupus o durere fizică de o intensitate deosebită.

Totodată, prin înscrisul eliberat de Instituția Medico-Sanitară Publică „Institutul de Medicină Urgentă”, medic Bolduma Dorin, s-a atestat faptul că i s-a recomandat un regim de lucru hipoactiv și ține regim alimentar dietetic cu vizite frecvente la medicul neurolog. Vizitele la neurolog au fost indicate părții vătămate din cauza diagnosticului stabilit de medici și anume contuzie cerebrală, cât și fractura bazei craniului pe stânga. Din ziua în care a fost bătut și până la deces, reclamantul a avut amețeli, cefalee, se mișca foarte greu, practic mereu era asistat de către rude la orice activitate pe care o face, se exprima greu. Toate aceste simptome sunt de fapt relatate și în documentația medicală, anexată la materialele dosarului. Pe lângă cele descrise, rudele părții vătămate (soția, fiul, fiica și nepoata), care au fost nevoite să vină de urgență din Federația Rusă în R. Moldova pentru a avea grijă de reclamant în cadrul tratamentului, dar și la reabilitarea acestuia, au menționat că Cociuc Efim, din momentul incidentului suferit, a avut o stare permanentă de frică și nesiguranță. Se exprima foarte greu, manifestând o stare de inhibiție și izolare socială, stări pe care nici o rudă nu le-a observat până acum la reclamant. Mai grav este faptul, că drept consecință a celor întâmplate, partea vătămată a fost încadrat în grad de invaliditate, iar în urma traumelor primite nu mai era apt de muncă.

Autorul prejudiciului, inclusiv reeșind din faptul că este învinuit și de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal (huliganismul), a manifestat o vădită lipsă de respect față de cei din jur, căutând prin asemenea modalități de a-și impune autoritatea în raport cu cei din apropiere, manifestând o evidentă lipsă de respect față de oamenii cu o vârstă înaintată, care sunt mai vulnerabili la capitolul siguranță în raport cu un organism tânăr.

Așadar, inculpatul prin acțiunile sale obraznice și grosolane, a demonstrat faptul că nimeni și nimic nu-l poate împiedica să acționeze după bunul său plac,

chiar dacă acesta este unul infracțional. În concluzie, Catan P., din punct de vedere a răspunderii civile delictuale a manifestat o vinovăție sub formă de intenție, ceea ce a dus la urmări fizice, irecuperabile pentru Cociuc E., dar și la consecințe psihice, care nu au putut fi înlăturate. Aplicarea loviturilor, dar și celelalte acțiuni infracționale din partea inculpatului, i-a adus o atingere irecuperabilă statutului social al lui Cociuc E. Acesta nu a avut anterior probleme cu poliția, în familie avea un comportament normal, în societate se bucura de un comportament exemplar. În seara de 20.10.2020, Cociuc E. a mers să-și exercite dreptul de vot, dând dovadă de responsabilitate socială și care până la urmă s-a ales cu o bătaie pe care nici măcar nu a înțeles din ce motiv s-a iscat, rămânând în poziție culcată și însângerat. Totalitatea acestor momente au demonstrat cu prisosință că lui Cociuc E. i s-au adus grave atingeri statutului său social, care a avut impact negativ și asupra apropiaților săi.

Cu referire la suma prejudiciului moral dispusă a fi încasată, aceasta nu este echitabilă în raport cu suferințele psihice cauzate în urma vătămării lui Cociuc E., care la data de 20.11.2020 a decedat, ca urmare a acțiunilor inculpatului, or instanța de fond a ignorat criteriul echității, care prevede că indemnizația trebuie să reprezinte o justă și integrală despăgubire.

Suma stabilită de către instanța de fond în mărime de 40.000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, nu este echitabilă, or prima instanță nu a luat în considerație toate consecințele cauzate prin infracțiune, importanța valorilor morale lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori și intensitatea cu care au fost percepute consecințele comiterii acestei infracțiuni, precum și măsura în care i-a fost afectată situația familială și socială.

Astfel, stabilirea cuantumului prejudiciului moral în sumă de 100.000 lei, este just și echitabil, ca urmare a consecințelor care au produs suferințe psihice și care în esență sunt de natură perpetuă.

Însă, soluția primei instanțe privind evaluarea daunelor morale cauzate părții vătămate în sumă de doar 40.000 lei, este inequitabilă evaluată în raport cu consecințele care au survenit în urma săvârșirii infracțiunii, gravitatea acestora și impactul produs asupra succesorilor părții vătămate.

Totodată, succesorul părții vătămate a achitat avocatului pentru asistența juridică suma de 7.000 lei, motiv din care în instanța de apel s-a solicitat încasarea cheltuielilor de asistență juridică, dar instanța de apel nici nu s-a referit la acest aspect, în pofida faptului că a admis apelul comun al avocaților din numele părții vătămate și a succesorului părții vătămate și a avocatului.

Astfel, doar instanța de recurs poate să dispună încasarea sumei de 7.000 lei de la inculpat în calitate de cheltuieli de asistență juridică.

Prin urmare, instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept și ca urmare a constatat niște concluzii eronate, fapt ce a dus la recalificarea acțiunilor inculpatului, urmată de încetarea procesului penal în cauză.

În concluzie, raportat la norma de incriminare că fapta imputată inculpatului, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute în art. 287 alin. (1) Cod penal, astfel încât soluția instanței de fond este întemeiată și legală.

Deci, instanța de apel nu a stabilit integral starea de fapt și de drept pe infracțiunea în cauză, apreciind eronat un cumul de probe dobândit conform

procedurii stabilite de legislația în vigoare, ceea ce contravine prevederilor art. 394 Cod de procedură penală.

În drept, recursul este bazat pe art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

6. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul Penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul Penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, conform art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Potrivit art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să pună la baza hotărârii sale numai acele probe la a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură și să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Conform art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. În corespundere cu art. 385 alin. (1) pct. 1) – 3), 10) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă trebuie admisă acțiunea civilă, în folosul cui și în ce sumă. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), 2), 5) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului. În corespundere cu art. 113 alin. (1) Cod penal, se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală. Potrivit art. 2037 alin. (1)-(3) Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție

echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.*). În sensul art. 287 Cod penal, prin „violență” se înțelege violența soldată cu vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății, fie cu vătămare neînsemnată, care nu presupun nici dereglarea de scurtă durată a sănătății, nici pierderea neînsemnată și stabilă a capacității de muncă. Vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății poate să reprezinte violența, care este aplicată tocmai în legătură cu încălcarea grosolană a ordinii publice, în acest caz, calificarea trebuie făcută în temeiul art. 152 Cod penal și art. 354 Cod contravențional (*Huliganismul nu prea grav*). În cazuri de acest gen, nu este admisibilă aplicarea răspunderii în baza 152 și art. 287 Cod penal. Ori, principiul de neadmitere a sancționării duble a aceleiași fapte interzice tragerea de două ori la răspundere penală pentru aceeași faptă, în cazurile de acest gen, violența este cea, pe care o desemnăm prin sintagma „aceeași faptă”. Doar în cazul în care infracțiunea de huliganism este urmată de infracțiunea de vătămarea intenționată medie a integrității corporale ori a sănătății, cele săvârșite se vor încadra în baza concursului real de infracțiuni, iar calificarea se va face conform art. 287 și art. 152 Cod penal (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 4 din 19.06.2006 Cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre huliganism, pct.3., 10.4.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței, instanța de fond (*pct. 1., 2. din decizie*):

a) a omis să aprecieze circumstanțele de fapt și de drept incriminate inculpatului în raport cu jurisprudența națională, potrivit căreia, în sensul art. 287 Cod penal, prin „violență” se înțelege violența soldată cu vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății, fie cu vătămare neînsemnată, care nu presupun nici dereglarea de scurtă durată a sănătății, nici pierderea neînsemnată și stabilă a capacității de muncă. Vătămarea intenționată medie a integrității corporale sau a sănătății poate să reprezinte violența, care este aplicată tocmai în legătură cu încălcarea grosolană a ordinii publice, în acest caz, calificarea trebuie făcută în temeiul art. 152 Cod penal și art. 354 Cod contravențional (*Huliganismul nu prea grav*). În cazuri de acest gen, nu este admisibilă aplicarea răspunderii în baza 152 și art. 287 Cod penal. Ori, principiul de neadmitere a sancționării duble a aceleiași fapte interzice tragerea de două ori la răspundere penală pentru aceeași faptă, în cazurile de acest gen, violența este cea, pe care o desemnăm prin sintagma „aceeași faptă”. Doar în cazul în care infracțiunea de huliganism este urmată de infracțiunea de vătămarea intenționată medie a integrității corporale ori a sănătății, cele săvârșite se vor încadra în baza concursului real de infracțiuni, iar calificarea se va face conform

art. 287 și art. 152 Cod penal (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 4 din 19.06.2006 Cu privire la practica judiciară în cauzele penale despre huliganism, pct.3., 10.4.*);

b) în latura prejudiciului moral, nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, cât și cu circumstanțele invocate de partea vătămată în aspectul vizat.

Totodată, nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 2037 Cod civil, ori, prejudiciul moral încasat de la inculpat în mărime de 40.000 lei nu este adecvat și proporțional caracterului și gravității suferințelor psihice cauzate părții vătămate, împrejurărilor în care au fost săvârșite faptele infracționale, gravității consecințelor survenite, cât și măsurii în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă părții vătămate.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii.

În al doilea rând, conform art. 414 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Potrivit art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Conform jurisprudenței naționale, chestiunile asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei. Nepronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului apelului și, în acest caz, decizia urmează a fi casată, cu rejudecarea cauzei în apel, așa cum cere art.435 CPP, întrucât o asemenea eroare judiciară nu poate fi corectată în instanța de recurs (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, întemeiat făcând trimitere la decizia CSJ nr. 4-1ril-1/2020 din 17.12.2020 și rejudecând cauza potrivit regulilor generale, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, conform descriptivului și dispozitivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) în descriptiv a descris o singură faptă criminală, considerată ca fiind dovedită, constatând că: „*Catan Petru, la 20.10.2019, orele 22:00, aflându-se în centrul s. Xxxx, r-nul xxxx, fiind un loc public, din intenții huliganice, demonstrând lipsă totală de respect față de societate, cu o obrăznicie deosebită, încălcând ordinea publică, i-a aplicat lui Cociuc Efim mai multe lovituri peste diferite părți ale corpului, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr. xxxx din 03.02.2020, trauma cutiei toracice; fractura coastelor 4,5,6,7,8 (bifocală), 9,10 (bifocală) linia claviculară medie, axilara anterioară, medie pe dreapta, cu deplasarea la nivelul coastei 8,9,10 și coastei 9,11 pe stânga fără deplasare, contuzie pulmonară bazal bilateral, ce au fost produse prin acțiunea traumatică, a unui obiect contondent dur,*

condiționează o dereglare a sănătății de lungă durată, ce se califică ca **vătămare medie**”, în care se regăsesc elementele calificative ale infracțiunilor prevăzute atât de art. 287 alin. (1), cât și de 152 alin. (1) Cod penal, deci ca în rechizitoriu.

Ulterior, însă, contrazicându-se, concluzionând neclar și divergent că: „...dacă elementul esențial – **aplicarea violenței, este prezentă în ambele infracțiuni incriminate, atât în cazul art. 152 alin. (1) Cod penal, cât și în cazul art. 287 alin. (1) Cod penal, atunci este posibilă o încălcare a articolului 4 al Protocolului nr. 7 CEDO.....la caz, inculpatul a aplicat violența față de partea vătămată Cociuc Efim, soldată cu vătămarea medie, anume în cadrul infracțiunii de huliganism, motiv care impune soluția de calificarea a acțiunilor inculpatului în temeiul art. 152 alin. (1) Cod penal și art. 354 Cod Contravențional...**”, a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 354 Cod contravențional, dar fără a constata fapta contravențională, cât și pe art. 152 alin. (1) Cod penal, la fel, neconstatând, deja, respectiva faptă penală;

b) recalificând acțiunile inculpatului în baza art. 354 Cod contravențional ca **alte acțiuni similare ce tulbură ordinea publică și liniștea persoanei fizice**, pe lângă faptul că nu le-a desfășurat esența, nu a coroborat această soluție cu prevederile art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală - judecarea cauzei se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu, cât și cu faptul că prin rechizitoriu asemenea elemente calificative nu i-au fost imputate în genere inculpatului;

c) în latura prejudiciului moral, nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, cât și cu circumstanțele invocate de avocații părții vătămate și a succesoriului acesteia, în aspectul vizat.

Totodată, nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 2037 Cod civil, ori, prejudiciul moral încasat de la inculpat în mărime de 40.000 lei nu este adecvat și proporțional caracterului și gravității suferințelor psihice cauzate părții vătămate, împrejurărilor în care au fost săvârșite faptele infracționale, gravității consecințelor survenite, cât și măsurii în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă părții vătămate;

d) nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul avocaților părții vătămate și a succesoriului părții vătămate, repetate în recursul ordinar, în special în latura prejudiciului moral și a individualizării pedepsei aplicate inculpatului, inclusiv asupra celor reproduse la *pct. 3., 3.1. și 5.1.* din prezenta decizie, cât și în felul și esența probatorie în care acestea au fost enunțate.

Astfel, împrejurările enunțate relevă, în mod clar și evident, că instanțele de fond și de apel nu au judecat apelul în conformitate cu rigorile prevăzute de lege, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, instanța de apel nepronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apelurile de pe rol, și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune

soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Țurcanu Svetlana, de avocata Bîrcă Ludmila în numele succesorului părții vătămate Cociuc Efim, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2021, în privința inculpatului Catan Petru xxxx și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 08 aprilie 2022.

Președinte

Nadejda Toma

Judecători

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun

Victor Boico